

Gesneden koek

Ja, voor jou is het gesneden koek!

Enige tijd na mijn studie liet een gitariste mij weten het zeer te waarderen, als ik iets voor haar zou willen schrijven. Onbezoldigd, uiteraard. Dat was men in die tijd gewend en waarschijnlijk is het nog zo. Jonge instrumentalisten zijn vaak net zo arm als jonge componisten.

Toen ik een romantisch werkje had geschreven - ze zou een romantische compositie zeker niet afslaan, mocht ik weten - en ik een passage aanwees waar ik een beetje met de harmonie gespeeld had, zodat het werk behalve romantisch ook nog enigszins interessant klonk, baalde ze.

Ja, voor jou is het gesneden koek!

Maar dat wist u al. Ze reageerde gepikeerd, omdat ik me openlijk afvroeg of ze wel harmonieeler gestudeerd had. De gitariste speelde niet alleen goed, ze was beslist een intelligente vrouw. Toch bleek ze van muziektheorie niet veel te begrijpen. Dat verwonderde me.

Terwijl het zo eenvoudig was. Ik legde haar, misschien een beetje ongeduldig, nogmaals uit wat daar nou precies stond, maar die moeite had ik me kunnen besparen. Ze keek me aan alsof ze van plan was mij met haar gitaar bewusteloos te slaan. Wat een verschil, dacht ik toen, met Claire.

Claire was een medestudente. Ze was geen componist. Ik heb nooit begrepen waarom ze aan ons clubje werd toegevoegd, maar het had wellicht iets te maken met het vereiste aantal leerlingen. Claire paste echter naadloos in de groep en ze speelde prachtig piano.

Ik zie ons nog zitten, in het open raam van de leskamer, op de brede vensterbank. Met een smalende glimlach keken we neer op de vettige haren van de portier, die beneden in de tuin liep te zoeken naar een peuk. Laat ik dat even uitleggen.

De portier van het conservatorium had niet veel met muziek. Hij was echter dol op bloemen en door de jaren heen wist hij de tuin van het conservatorium decimeter voor decimeter in te palmen, tot hij heer en meester was over alles wat maar wilde groeien op dat lapje grond.

Geliefd was hij niet. Dat was dan ook de reden waarom een krengetje als Claire - zelf rookte ik niet - haar peuk met een fraaie boog door het open raam de tuin in gooide. Claire, slank en lenig als ze was, leidde haar euvele daad stevast in met een elegante balletpas.

Als ik haar peuk voorbij zag komen, haastte ik me naar het raam. Op een mooie dag zaten overal studenten op de vensterbank van de zon te genieten. Wij volgden graag hun voorbeeld, maar alleen als het druk was in de open ramen. Daar hadden wij een zeer goede reden voor.

De portier werkte doorgaans gebogen aan zijn bloemen, daarom zag hij maar zelden waar een peuk vandaan kwam. Hij keek wel vlug omhoog, maar de student die hij aanwees, en die voorlopig een studeerkamer met instrument na schooluren wel kon vergeten, was meestal niet de schuldige.

Claire had absoluut geen moeite met muziektheorie. Toen ik voor haar iets geschreven had, wees ze mij aan waar ik me vergist had in de notatie. Ze had nog gelijk ook. Het was een typo, want het was een domme fout, maar Claire zag het toch maar.

Ze leek nauwelijks te studeren. Tijdens de les compositie kon de meester een constructie op het schoolbord kalken waar een wiskundige nog zenuwachtig van zou worden, terwijl hij nauwelijks verstaanbare vaktermen langs zijn sigaret liet ontsnappen. Of hij stond te vloeken, dat kan ook.

Claire glimlachte dan mat naar mij, ik glimlachte mat terug en na de les legden we een minder gefortuneerd medestudent de zojuist behandelde leerstof achteloos en met enig dedain uit.

Ja, voor jullie is het gesneden koek!

Ik moet wel bekennen dat ik thuis de leerstof meestal nog eens doorwerkte. Het leek me gewoon veiliger om aan te nemen dat Claire geniaal was en ik niet. Je komt dan niet voor verrassingen te staan. Door hard te werken leek ik tenminste geniaal.

Claire componeerde niet. Niet belangrijk genoeg, denk ik. Dat ik wel componeerde, verdroeg ze op grootse wijze. Nooit heeft ze mij er op aangekeken. Ze nam het me hoogstens kwalijk dat ik niet rookte, want nu kwam het amusement geheel voor haar rekening. Al kon ik wel grappig zijn, vooral die keer toen ik na een net zo elegante balletpas als die van Claire uit het raam dreigde te vallen.

Arme Claire. In het tweede jaar dat we ons samen vrolijk maakten om anderen, bleek ze behalve geniaal ook psychotisch te zijn. Medicatie haalde niet veel uit en ze verdween uit het zicht. Later vernam ik van een kennis dat ze was gaan zwerven. Ze had nog geprobeerd geld van hem te lenen.

De gitariste was een intelligente vrouw, maar ze was geen Claire. Ofschoon Claire en ik nogal van karakter verschilden, durfden we samen elk theoretisch probleem aan. Claire was geniaal, maar ik was nuchter, analytisch en volhardend. In de regel kwamen we er wel uit.

Als ik de gitariste met succes zou willen uitleggen wat ik in die passage nou eigenlijk gedaan had, zou dat stapje voor stapje moeten gebeuren, heel voorzichtig. Ik koos er daarom voor om in de partituur aan te tekenen waar ze even in moest houden. Dat bleek net zo goed te werken.

Voor mij was gesneden koek zeker geen gevolg van een hoge mate van aanleg voor muziektheorie. Aan harmonieleer had ik ronduit een hekel, terwijl Claire zich niet eens afvroeg of ze wel of niet een hekel had aan een muziektheoretisch vak. Ze vond de materie vanzelfsprekend.

Misschien componeerde ze daarom niet. Ze kwam niet op de gedachte om iets te veranderen of iets toe te voegen aan wat er al was. Ze was een consument. Een zeer intelligente consument in een prachtige verpakking, maar wel een typische gebruikster.

Bovendien vergiste ze zich in mij. Ze nam voetstoots aan dat wij aan elkaar gewaagd waren. Maar ik was net normaal genoeg om te moeten studeren, om me te moeten inspinnen. Wellicht daarom zwerf ik nu niet, zoals Claire pleegt te doen, langs de straat, op zoek naar een peuk.